Gosta Esping-Andersen, economista

"Es crearan 'lobbies' molt forts"

Arturo San Agustín

L'ENTREVISTA

Ha estat professor de la Universitat de Harvard i de la Universitat Europea de Florència. Ara ho és de la de Trento. A la Fundació Campalans va parlar d'aquest Estat de benestar que aquests dies també manegen els sindicalistes reunits a Girona.

–¿Quan es comença a parlar de l'Estat de benestar?

–Durant la segona guerra mundial, per contrarestar, precisament, l'estat de guerra. El concepte, la paraula, neix, doncs, com un acte de propaganda per fomentar la solidaritat entre el poble britànic i per oferir una promesa.

–¿També va servir com a propaganda durant l'anomenada guerra freda?

–També. Durant els anys 50 i 60 va servir per frenar tendències comunistes. Sobretot a països com Itàlia i Alemanya.

–¿I ara està en crisi perquè ja no hi ha enemic o perquè cada vegada neix menys gent en alguns països?

–Està en crisi per diverses raons. La baixa taxa de natalitat n'és una, però no és l'única. El que és cert és que la nova estructura laboral ha alterat substancialment el nostre cicle vital. Vull dir que l'Estat de benestar tradicional estava orientat a l'inici del cicle de la vida, és a dir, l'escola i els subsidis familiars, i al final, és a dir, les pensions. És per això que la consciència de buit a l'Estat de benestar s'ha sentit més als països en què l'única preocupació han estat els nens i els avis.

–¿Als països escandinaus es té menys por?

–Als països escandinaus, els elevats impostos també han servit per atendre les necessitats de benestar en la fase activa dels adults. En aquests països existeixen polítiques molt actives tant en el mercat del treball com en l'educació i la formació per a adults i, sobretot, en els serveis socials i d'atenció a la família.

–Un energumen va acusar la dona de ser responsable d'una bona part del problema laboral.

–La realitat és tot el contrari. Actualment, el 90% dels llocs de treball s'inclouen en el sector serveis. I existeixen i augmenten perquè la dona treballa fora de casa.

–És a dir, que l'energumen és un energumen.

–I, a més a més, està mal informat. Una família amb dos ingressos significa que ha de comprar temps lliure. I això afavoreix el sector serveis. Aquesta família necessita anar a la bugaderia, necessita anar al restaurant, necessita un parvulari, necessita una residència per a persones grans. De manera que des que la dona treballa fora de casa està facilitant la creació de nous llocs de treball.

–¿Ens quedarem sense Estat de benestar?

–¿A Espanya?

–Sí.

–Pel que fa a buscar solucions, sóc optimista. Pel que fa a poder-les realitzar sóc pessimista.

–Li agraeixo la seva sinceritat *italiana*.

–He, he. A Europa ens trobem davant un problema polític. L'elector mitjà cada vegada és més vell. I això significa que el pes electoral està en mans de la generació dels nostres pares, que eren o són, fins a cert punt, uns privilegiats. Tenint, doncs, present l'envelliment de la població, el que l'elector mitjà intenta salvar és, lògicament, el que més el preocupa, que és la pensió. ¿M'explico?

–S'explica.

–Vull dir que l'envelliment de la població fa possible que el pes dels joves en les decisions polítiques sigui mínim.

–Expliqui-ho d'una altra manera.

–Sí. Quan es pregunta a les persones pel manteniment de les pensions o de la sanitat gratuïta, tots –grans o joves– responen que estan a favor de les dues coses. Un 80% aposta per elles i les defensa. Ara bé, quan es pregunta per l'ajuda a la maternitat, a les famílies joves o a la formació de les persones en atur, els joves segueixen votant massivament a favor d'aquestes mesures, però els avis se'n desinteressen, també massivament. I bé, aquesta asimetria política és una realitat.

–Vostè coneix molt bé la realitat italiana.

–A Itàlia les pensions són molt altes i el partit que representa les persones grans i els avis és Refundazione Comunista, que és com ara Izquierda Unida a Espanya. A tots els països europeus es crearan *lobbies* molt forts que pretendran que no es toqui el tradicional Estat de benestar. Per a les persones grans l'Estat de benestar actual és perfecte. Per als joves, no ho és.

–¿Poden aportar els països escandinaus alguna solució a aquest tema?

–Si parlem de la tendència política dominant als països escandinaus, és a dir, la socialdemocràcia, pensa que no cal introduir grans canvis en el seu sistema d'Estat de benestar. Però, és clar, és que ells es van adaptar ja fa molts anys a les noves realitats socials.

–Sigui una mica més explícit.

–Durant els anys 70 i 80 es va apostar fortament pels serveis socials a la família, que van permetre que la dona no hagués de deixar el seu lloc de treball per maternitat o per altres raons similars. L'ajuda domiciliària als avis va alliberar els fills d'aquestes tasques i va crear, a més a més, nous llocs de treball. També es van incentivar les empreses perquè capacitessin professionalment els seus empleats.

–¿I el subsidi d'atur?

–Ara, després de tres mesos de percebre'l, és una obligació acceptar una nova formació professional. I això significa que els aturats no es passen el dia a casa mirant la televisió.

–¿Què deia l'economista Joseph Shumpeter?

–Li agradava utilitzar la figura de l'autobús que sempre va ple, però amb persones diferents. El que és greu, deia, és quan l'autobús tanca les portes i les persones que s'esperen a les parades no hi poden accedir.

–¿Se seguiran obrint les portes?

–Fins ara, l'autobús no va amb les portes tancades. O només estan tancades per a aquells que únicament tenen estudis primaris.

D'acord.

És danès i un expert en Estat de benestar. Anuncia que la nostra gent gran s'unirà

Societat

Internet i Pierre Lévy

Des de la meva modesta opinió com a estudiant de Comunicació Audiovisual, em sembla oportú destacar les reflexions que ha fet el filòsof francès Pierre Lévy fa poc a Barcelona, on va venir convidat per la Universitat Oberta de Catalunya i la Conselleria de Cultura. No hi ha cap mena de dubte que la xarxa Internet, que encara està en la minoria d'edat, constitueix una nova forma de comunicació, un nou context per al desenvolupament humà i social i una forma de transmissió de coneixement. Així mateix, és cert que hi ha diferències entre els mitjans de comunicació de masses, el correu, el telèfon i Internet, principalment pel que fa a les formes de recepció. I, afegit a tot això, Pierre Lévy destacava com a particularitats d'Internet l'intercanvi col·lectiu i l'absència d'un centre de comandament, qüestió que no comparteixo. Potser no és tan evident aquest comandament com ho puguin ser, per exemple, els de les grans empreses televisives, però, de manera inevitable, seran només uns quants –evidentment, els de sempre– els que el tindran, cosa que provocarà encara més un distanciament social. D'aquesta manera, la majoria en quedarà exclosa i encara tindrà més dificultats d'accés a la realitat mediàtica, que al cap i a la fi és l'única que ens creiem i veiem. La quantitat abismal d'informació que navega per la xarxa Internet no permetrà que s'igualin els coneixements entre la població i, encara menys, que augmenti el nivell cultural d'aquesta. Tot el contrari, segons la meva opinió, les desigualtats socials i el control de la societat per part d'aquesta minoria poderosa seran encara més evidents.

Manuel Moreno Torres.
Sant Boi de Llobregat.

Museu o ferralla

Barcelona busca idees per al repte cultural del 2004 i organitzarà fins a l'octubre diversos actes per celebrar el 150è aniversari del ferrocarril peninsular (Barcelona-Mataró). Entenent l'enginyeria industrial com a cultura, una idea suggerent seria la restauració i la devolució a l'origen (Museu del Ferrocarril de Vilanova) de la locomotora Tarraco, que s'exhibeix en un pedestal a la plaça dels Països Catalans. És una de les més antigues de tot el país (1867), amb un valor històric difícil de calcular, i per una decisió desafortunada va ser col·locada com a monument. Avui el seu aspecte és deplorable. L'ajuntament, com a responsable de la col·locació i, per tant, del deteriorament, pot demostrar amb aquest acte la vocació cultural de present i futur.

Francisco de Asís Tomás Díaz.
Barcelona.

Fans i histerisme

Som dues noies que tenim 12 i 13 anys i volem defensar el fenomen de les fans, que sovint es tracta tan injustament. No hi ha dret que, quan a la televisió surten concentracions de fans, se les qualifiqui d'histèriques. Potser sí que ho som, però el que no veiem clar és per què als aficionats del futbol no se'ls critica, ni se'ls anomena histèrics, quan és un fenomen similar al nostre o fins i tot pitjor. Perquè només s'ha de veure que, quan un equip guanya, es formem multituds més nombroses que durant els concerts. A més a més, les fans no som tan violentes com els aficionats al futbol, perquè no tenim cap rival (sinó només un ídol), ni ningú amb qui barallar-nos. Així doncs, demanem que quan es parli de les fans es faci amb una mica més de respecte.

Remei i Estefanía.
Barcelona.

Polèmica

Solars de Joan Güell

Els germans Veciana manifestaven el seu malestar per la reparcel·lació dels solars del carrer de Joan Güell a l'altura del Vapor Vell, on la seva mare era propietària. El traçat de Joan Güell correspon a la previsió feta inicialment pel Pla d'Enllaços de Barcelona (de l'any 1917) i confirmada pel Pla General Metropolità (del 1976). El desenvolupament del traçat es va concretar en el Pla Especial (PERI) del Vapor Vell, que va ser aprovat per la Comissió d'Urbanisme de Barcelona l'any 1989 i en el qual van participar els veïns i les entitats del barri. El PERI va gaudir de totes les garanties legals i el traçat definitiu respon a la reivindicació d'obrir el carrer i de salvar l'històric edifici del Vapor Vell. La legislació urbanística preveu la possibilitat que els plans siguin executats per la iniciativa privada, de manera que es delimitin diferents unitats d'actuació. Per establir-les s'ha fet un repartiment equitatiu de les càrregues i dels beneficis derivats del plantejament. Així, la mare dels senyors Veciana rebrà com a compensació 240.000 pessetes el metre quadrat.

Pere Alcober. Regidor del districte de Sants-Montjuïc.

Fe d'errates

El partit de futbol entre el Reial Madrid i el Bayer Leverkusen es va retransmetre ahir al vespre a Catalunya per TV-3, tal com s'informava ahir a la pàgina 68 de la secció de Ràdio i Televisió, i no per TVE-1, com es deia a la pàgina 48 de la secció d'Esports.

La persona que apareix al costat de l'expolicia José Amedo a la fotografia de la pàgina 12 d'ahir no era l'advocat Jorge Manrique, com es deia al peu de foto.

Internacional

Acusacions contra Clinton
Els advocats de Paula Jones, la dona que va demandar Bill Clinton per persecució sexual, afirmen que el president va intentar evitar els testimonis de Willey i Lewinsky.
Pàgina 10.

Netanyahu frena la pau
Benjamin Netanyahu intenta impedir als EUA que facin pública la proposta per salvar el procés de pau.
Pàgina 12.

El conflicte dels Balcans

Sèrbia intensifica la repressió a Kosovo

La policia de Milosevic dispara contra una manifestació i provoca un mort

EUA acusa Belgrad d'execucions sumàries i expulsions massives

El president de Sèrbia convida a dialogar sobre l'autonomia kosovar

EL PERIÓDICO
Pristina / Washington

La crisi de Kosovo s'agreuja. La policia sèrbia va disparar ahir contra una manifestació d'albanesos a la localitat de Pec (a uns 80 quilòmetres a l'oest de Pristina) i va provocar un mort i, com a mínim, cinc ferits.

Enmig de la tensió creixent, el president de Sèrbia, Milan Milutinovic, va convidar els líders albanesos de Kosovo a obrir **"sense dilació ni condicions"** un diàleg sobre l'autonomia de la província sèrbia. Milutinovic es va oferir com a garant de les converses, que es basarien **"en el principi de la salvaguarda de la integritat territorial i de la inscripció en l'odre del dia de la qüestió de l'autoadministració de Kosovo en el marc de Sèrbia".**

A Pristina, capital de la conflictiva província, es va celebrar també una manifestació a favor de la independència en què van participar uns 50.000 albanesos. Es tracta de la protesta més nombrosa contra el poder serbi que ha tingut lloc mai a la ciutat.

Els incidents van coincidir amb la visita a Pristina de l'enviat nord-americà als Balcans, Robert Gelbard, que va assegurar que el líder dels albanesos kosovars, Ibrahim Rugova, està disposat a constituir un equip negociador amb vista a un eventual diàleg amb Belgrad.

REUTERS / RADU SIGHETI

Un grup d'albanesos deixa anar coloms, com un símbol de la pau, ahir, durant una manifestació a Pristina.

Satisfacció nord-americana

El diplomàtic nord-americà va afegir que els Estats Units **"estan disposat a facilitar aquest diàleg i, si ho volen les parts, a participar-hi".** Gelbard es va declarar **"molt satisfet de les intencions de Rugova d'avançar-se amb una proposició de negociacions polítiques"** i va afegir que Rugova pensa formar **"un grup de consellers, sobre una base àmplia, compost per diferents líders albanesos".**

Els dirigents albanesos havien boicotejat fins ara l'ambigua proposta de diàleg de les autoritats sèrbies i iugoslaves i fins i tot es van negar a rebre una delegació enviada des de Belgrad, perquè van considerar que l'oferta no oferia cap garantia i en realitat es tractava d'una burla.

Ofensiva diplomàtica

Les potències internacionals continuen l'ofensiva diplomàtica per intentar resoldre la crisi, i alhora accentuen la pressió sobre Belgrad. La secretària d'Estat nord-americana, Madeleine Albright, va afirmar ahir davant d'una comissió de la Cambra de Representants nord-americana que Washington està disposat a **"imposar sancions suplementàries"** si el president iugoslau, Slobodan Milosevic, no atura la repressió a Kosovo.

Gelbard es va pronunciar en uns termes similars a Pristina. L'enviat dels EUA va acusar les autoritats de Belgrad de cometre **"actes monstruosos de violència i intimidació"** a Kosovo i va advertir que l'aplicació de **"sancions greus i perjudicials"** està cada vegada més a prop. **"No estem gens encoratjats pel comportament de lugoslàvia i per la manera com ignora les exigències del Grup de Contacte",** va afegir el diplomàtic nord-americà en referència a les condicions que el dia 9 d'aquest mes van establir els països del Grup de Contacte (EUA, Rússia, la Gran Bretanya, França i Itàlia).

El vicesecretari d'Estat nord-americà, Strobe Talbott va acusara Belgrad de practicar a Kosovo **"una brutal campanya repressiva que inclou neteja ètnica, execucions sumàries i expulsions massives".** ■

Peces Barba, Pérez Llorca i Solé Tura assessoraran Felipe

L'expresident del Govern espanyol Felipe González, designat per la Unió Europea i per l'Organització per a la Seguretat i la Cooperació a Europa (OSCE) com a mediador en la crisi de Kosovo, ha demanat l'assessorament de Gregorio Peces Barba, José Pedro Pérez Llorca, Jordi Solé Tura i Miquel Roca per portar a terme la seva missió.

Segons va assegurar ahir a Oviedo el rector de la Universitat Carlos III, Gregorio Peces Barba, a aquest grup d'assessors s'uniria l'exambaixador Juan Antonio Yáñez, a més a més dels mitjans que posi a disposició de González el Govern espanyol, **"perquè es tracta d'un assumpte d'Estat".** Peces Barba, expresident del Congrés, va precisar que aquest grup no es desplaçaria a Kosovo i que, en el seu cas, l'encàrrec de González és perquè la universitat que dirigeix realitzi treballs tècnics en cas que comenci la negociació en el conflicte.

Fins ara, les autoritats de Belgrad han considerat que el problema de Kosovo és un assumpte intern, i han rebutjat tots els intents de mediació. En aquest sentit, Peces Barba va rebutjar manifestar-se sobre l'actitud del Govern iugoslau perquè considera que **"les opinions polítiques"** en aquesta matèria corresponen a González.

L'oposició albanesa va demanar dilluns una **"intervenció urgent"** dels EUA i de la UE que posi fi al **"terror"** del règim serbi.

APUNT

Montserrat Radigales

Política de contenció

La pressió internacional augmenta sobre el règim de **Slobodan Milosevic** per forçar un canvi d'actitud a Belgrad respecte a Kosovo. La por que la crisi desemboqui en una confrontació de proporcions més grans, capaç de tornar a encendre la metxa del polvorí dels Balcans, ha obligat les grans potències a intervenir en aquest assumpte. D'això se'n diu política de contenció.

Des del punt de vista de qualsevol observador distant, el panorama es presenta tan interessant com una novel·la de misteri que s'anirà desgranant capítol a capítol. La tasca no serà fàcil, i això no serà només a causa de la intransigència de **Milosevic.** Si el que ara és president iugoslau no hagués suprimit per decret l'autonomia kosovar el 1989, utilitzant la província com a pretext per inflamar els sentiments nacionalistes i iniciar la seva desastrosa croada pansèrbia, possiblement ara no es plantejaria cap conflicte. Els albanesos que constitueixen l'aclaparadora majoria de Kosovo estaven raonablement satisfets amb l'autonomia. La comunitat internacional voldria que es restablís. Potser és massa tard. Els kosovars volen ara, de manera gairebé unànime, la independència, un objectiu que els Estats Units i les potències europees no recolzen per por d'obrir una capsa de Pandora. El repte que tindran serà pressionar **Milosevic** sense fer el joc a l'independentisme.

Cinc països del sud-est europeu acorden crear una força d'acció ràpida

EL PERIÓDICO
Ankara

Cinc països del sud-est d'Europa van anunciar ahir a Ankara un principi d'acord per crear una força multinacional d'intervenció ràpida als Balcans, amb l'objectiu de fer front a les situacions de crisi.

Albània, Bulgària, Macedònia, Romania i Turquia van arribar a l'acord, segons un comunicat conjunt dels cinc països, que ahir va emetre el Ministeri d'Afers Estrangers de Turquia després de dos dies de discussions a Ankara, la capital turca. Els Estats Units i Eslovènia van participar en la trobada en qualitat d'observadors.

Grècia, convidada per Turquia a prendre part en aquesta futura força, va declinar l'oferta. **"Aquesta força estarà oberta a tots els països de la regió que posteriorment hi vulguin participar",** assenyala el comunicat.

Tant Turquia com Bulgària s'han declarat disposades a acollir la caserna general de la nova força. Ankara desitja que s'estableixi a la província d'Edirne, a la frontera amb Bulgària i Grècia, mentre que Sofia proposa situar-lo a la ciutat de Plovdiv, al centre de Bulgària. Washington no dóna suport a una proposta en detriment de l'altra. Romania també es va oferir per acollir la pròxima trobada dels cinc països, que tindria l'objectiu de concretar la creació d'aquesta força, **"que tindrà unes modalitats i uns detalls"** que encara s'han de precisar.

Múltiples operacions

La futura força, els efectius de la qual encara no s'han determinat, podrà ser utilitzada en operacions de manteniment de la pau dirigides per l'OTAN o la Unió Europea Occidental (UEO), sota mandat de l'ONU o de l'Organització per a la Seguretat i Cooperació a Europa (OSCE).

L'OTAN va prendre nota amb molt interès de l'anunci militar que ahir es va fer a Ankara, tot i que els aliats esperaven que Turquia, l'únic país de l'Aliança que formarà part de la nova força, donés més detalls. Turquia ha fet una crida per trobar una solució pacífica a la crisi actual de Kosovo que respecti la integritat territorial de lugoslàvia i reconegui l'autonomia dels albanesos de la província. ■